

1. feladat: Az év madara a vándorsólyom

Válasszátok ki, hogy a számozott helyekre a megadott lehetőségek közül melyiket kellene beírni ahhoz, hogy helyes legyen a mondat az év madarával kapcsolatban! A megoldás betűjeleit a **megoldólapra íjátok!**

A vándorsólyom tudományos neve (1)... peregrinus, amelynek első tagja a madár repülés közbeni sarlószerű alakjára utal, a név második fele pedig "kőborlót" jelent.

- a) Stix b) Helica c) Wander d) Falco

Rendszertanilag a (2)... családjába tartozik.

- a) sólyomfélék b) sasfélék c) sarlószárnyúak d) viharmadárfélék

A világ leggyorsabb állata: (3)... km/órás sebességre is képes felgyorsulni vadászat közben.

- a) 80-90 b) 120-150 c) 200-220 d) 320-350

Fontos megemlíteni, hogy a késő középkorig – a héja mellett – a legelterjedtebben használt (4) ... volt.

- a) postamadár
b) solymászmadár
c) gladiátormadár
d) nemesi címermadár

A tojó és a hím színezetében nincs komolyabb eltérés, azonban a hímek mintegy egyharmaddal (5)... a tojóknál, ahogy ezt az angol és német nevük – tiercel, illetve Terzel is jelzi.

- a) hosszabb életűek b) gyorsabbak c) kisebbek d) nagyobbak

Kiváló alkalmazkodóképessége miatt világszerte nagyon elterjedt madárfaj, (6)... kivételével minden kontinensen előfordul.

- a) az Antarktisz b) Dél-Amerika c) Észak-Amerika d) Ausztrália

Bárhol megtelepszik, ahol (7)... talál, legyen az egy sziklafal, egy fán épült megüresedett nagyobb méretű fészek, vagy épp egy nagyvárosi magas toronyház.

- a) költésre alkalmas helyet
b) árnyékos búvóhelyet
c) udvarló helyet
d) vadászatra alkalmas helyet

(8)... miatt a faj pontos világállománya nehezen becsülhető, jelenleg mintegy 100 000 – 500 000 egyedre tehető.

- a) Különös udvarlási szokásai
b) Nagy repülési sebessége
c) Óriási elterjedési területe
d) Rejtett életmódja

A vándorsólyom nem épít saját fészket. Többnyire 3-4 tojását sziklapárkányok, épületfalak zugaiba, vagy más ragadozómadarak vagy varjúfélék által épített fészekbe rakja. A kotlási idő 28-29 nap, a tojásokon (9)... kotlik.

- a) a tojó
b) a hím

2. feladat: Az év fája

Válaszoljatok tömören – ahol lehet, egy szóval – az alábbi kérdésekre az év fájával kapcsolatban!

Mi az év fafaja 2018-ban? _____

Milyen néven szokták még emlegetni? _____

Melyik rendszertani családba soroljuk? _____

Lombhullató vagy örökzöld fa? _____

Mi különbözteti meg a magas kőristől, amire maga a neve is utal?

Milyen színű a virágzata? _____

Hogyan nevezzük a virágzatát? _____

A virágok beporzása hogyan történik? *(húzd alá a jó választ!)*

- szél által;
- rovarok által ;
- emberi segítséggel, ecseteléssel

Hogyan nevezzük a termését? _____

A fa mely részéből nyerhető ki a mannának nevezett édes nedv? _____

Melyik az a rovar, amelynek szúrása hatására szintén szivárogni kezd a növényből az édes nedv?

3. feladat: Az év hullója

Párosítsátok az év hullójéről szóló minden állításhoz az ahhoz leginkább illő képet! Nem minden képnek van párja. A kép betűjelét írjátok az állítás mellé!

Állítások	Kép betűjele
1.) Elevenszülő gyík testhosszának akár kétharmadát is kiteheti farka	
2.) Nyáron a nőtények többsége jellegzetesen „hasas” a testükben hordott utódok miatt.	
3.) A nőtények hasa gyakran egyöntetű piszkosfehér.	
4.) A hímek hasi oldala jórészt narancssárga, általában feketén spriccelt mintázattal.	
5.) A frissen született példányok színe néhány hétig fekete, a napfényben enyhén bronzos árnyalattal, farkuk kékes tónusú.	
6.) Összefüggő elterjedési területét a Beregben, a Nyírségben és a Hanságban ismerünk, emellett foltszerű előfordulási helyei a Duna-Tisza-közén ismertek.	
7.) Megriasztva gyakran a vízbe is bemenekülnek, hiszen ügyesen úsznak.	
8.) Opportunista ragadozó, ami azt jelenti, hogy minden apró ízeltlábút és egyéb gerinctelent elfogyaszt, amit le tud gyúrni.	

9.) Képesek a farkuk önkéntes ledobására, ami bár nem az eredeti tökéletességgel, de visszaő.

4 feladat: Az év rovára

Döntsétek el az elhangzó állításokról, hogy igazak-e vagy hamisak! Ennek megfelelően a megoldólapon írjatok nagy „I” betűt vagy nagy „H” betűt az állítás száma alá! (Egy állítás akkor IGAZ, ha az egész mondat igaz.)

Elhangzott állítások:

1. A 2018. év rovarának a *nagy szitakötőt* választották hazánkban.
2. Az év rovarának tudományos elnevezése *Anax imperator*, amelynek első szava görög eredetű, és uralkodót jelent.
3. A tudományos név latin eredetű második fele a római császárok vonatkozásában használt „parancsolót” jelent, ami a rovar nagy méretére utal.
4. Az év rovára rendszertanilag a *karcsúacsafélék* családjába tartozik.
5. 300 millió évvel ezelőtt élt hatalmas méretű ősenek szárnyfesztávolsága elérte a 6-7 métert.
6. A világon ma körülbelül 6000 szitakötőfajt ismerünk.
7. A hazánkban élő szitakötőfajok mindegyike védett.
8. A hazánkban előforduló szitakötőfajok közül néhányat a fokozottan védett kategóriába is besoroltak.
9. A szitakötőket három fő csoportra osztják a tudósok: a kisszitakötőkre, a közepes szitakötőkre és a nagyszitakötőkre.
10. Az év rovára a nagyszitakötők közé tartozik.
11. Az év rovarával Magyarország alföldjein, valamint domb- és hegyvidékein egyaránt találkozhatunk.

12. Az év rovara nem rendelkezik csápokkal.
13. Nagy, vörös színű toráról könnyen felismerhető.
14. Az év rovara két pár szárnyal rendelkezik.
15. Két összetett szeme és három pontszeme van.
16. Lárvai és a kifejlett egyedek is ragadozók.
17. Lárvája elsősorban állóvizekben, vagy lassú áramlású napsütötte vizekben él.
18. Az év rovarának lárvája nem tud úszni.
19. A lárva „álarc” nevű szervének a rejtőzködésben van fontos szerepe.
20. Az év rovarának lárvája a fejlődése során számos alkalommal vedlik.
21. A lárvaalakból a kifejlett szitakötővé történő átváltozás éjszaka történik, amely után az állat – még a sötétben – megteszi az első repülőútját: ezt nevezik a tudósok „szűzrepülés”-nek.
22. A kifejlett óriás-szitakötők legfőbb természetes ellensége a fehér gólya és a nagykócsag.
23. Az év rovarának különleges párválasztási viselkedése az éj leszálltával veszi kezdetét.
24. A nőtény a petéket valamely vízinövény szövetébe ágyazva rakja le.
25. Az év rovara hazánkban védett, természetvédelmi értéke 10.000 Ft.

5. feladat: Gyűjtött népdal előadása

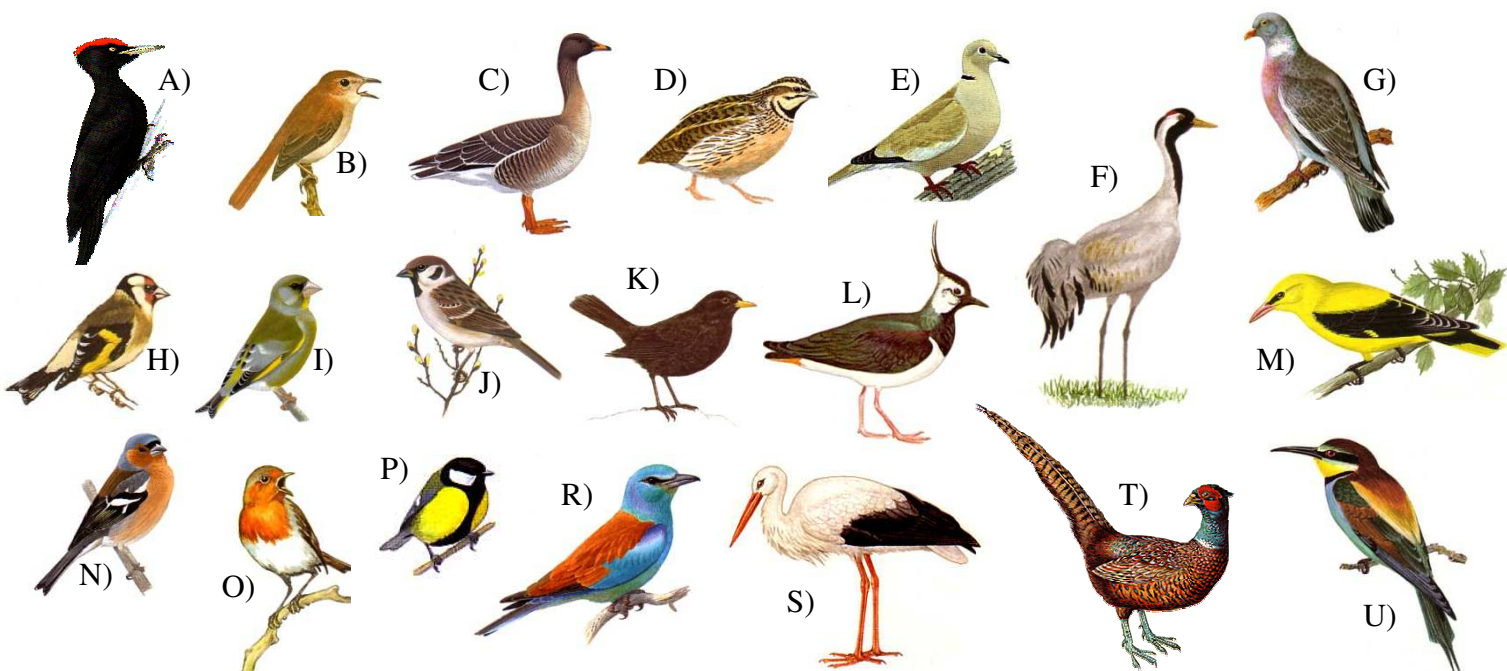
6. feladat: Népdalgyűjtés

7. feladat: Madárhangok

A következőkben madárdalokat fogunk hallani, de vajon melyik madárfajok az előadók? Segítségképpen kaptok egy színes lapot, amin a megszólaló énekeseink is felsorakoztak.

A feladat az lesz, hogy a számok mellé egyrészt írjátok le a madárfajnak a nevét, amelyet éppen hallunk, mellé pedig írjátok oda a hozzá tartozó képnek a betűjelét is!

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

8. feladat: Villámkérdések

1. Minek a részei a következők: kolonc, ágas, dézsa, gém?
2. Melyik madár népi neve a mátyásmadár?
3. Mi a neve a pásztorok jellegzetes eszközkészletének, melyet a derékövükre felfüggesztve mindig maguknál hordtak, és amely tűzcsiholó acélból, kovát és taplót rejtő bőrzacsokból és bőrből készült bicskatokból állt?
4. Hány nemzeti parkja van Magyarországnak?
5. Hogyan nevezzük a magyar racka juh szőrös bőréből készült, palástszerű, bokáig érő ruhát?
6. Hogyan nevezzük azt az alap lószínt, amikor a rövid szőrök a barnának valamely árnyalatában pompáznak, és a hosszú szőrök is hasonlóan barna színezetűek?
7. A növénymorfológiában a levélnek melyik részét jellemezhetjük az alábbi típusokkal: hegyes, lekerekített, kicsípett, kihegyesedő?
8. Mi a tápnövénye a kutyatejszender hernyójának?
9. Hogyan nevezzük a pásztorok által a tűzhely védelmére állított fedetlen, nádból vagy kukoricakóróból készített építményt?
10. Körülbelül hány hektár a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzet területe?
11. Milyen színű virága van a kornistárnicsnak?
12. Milyen személy érkezését jelezte, ha a gémeskút vizesdézsjá a kútkáva tetején állt és a kútgém hegyére rossz szűrt akasztottak?
13. Mely vízfolyások határolják a Kesznyéteni Tájvédelmi Körzetet?
14. Mi az év hala 2018-ban?

9. feladat: Baglyok

1. Az alábbi képeken hazánkban megfigyelt baglyokat láthattok. Egészítsétek ki a fajok képek alatt található neveit a hiányzó betűkkel!

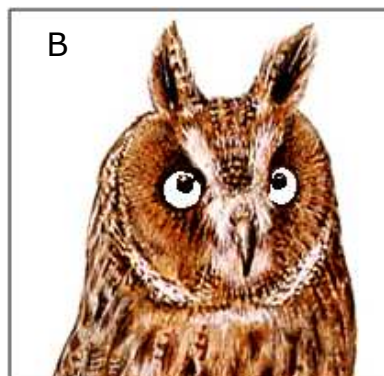
2. Bizonyára észrevettétek, hogy kicsit furcsán néznek ránk baglyaink ezeken a képeken: mindnek kifehéredett a szeme! Pedig a szivárványhártya színe fontos jellemző lehet egy-egy faj meghatározásában, ezért nem más feladat vár rátok, mint kiszínezni a baglyok szemeit a fajokra jellemző színűre!

Egy kis segítség: 3 színt használjatok: *citromsárgát, narancssárgát* és a sötét szemű baglyokhoz *feketét!* De vajon emlékeztek-e, melyiknek milyen színű a szeme?

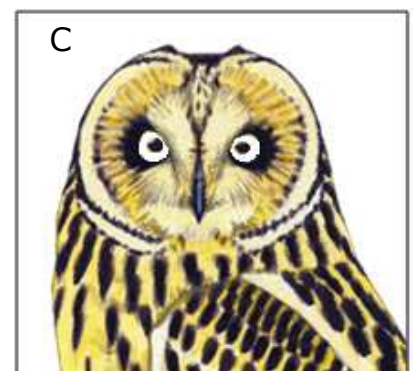
3. Végezetül egy-egy faj jellemzőjét találjátok a másik oldalon. A feladat, hogy írjátok az állítások mellé annak a képnek a betűjelét, amelyik bagolyfajra ráillik az adott jellemző! Minden jellemzéshez csak egy betűt írjatok!

_ H _

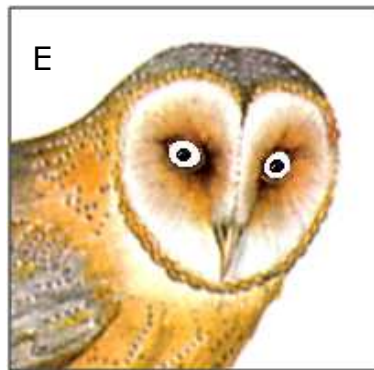
_ _ DEI
F _ _ SBA _ LY

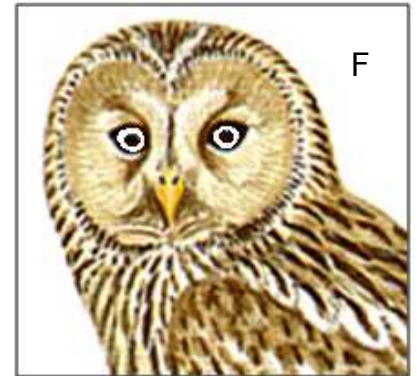
_ ÉT _
_ ÜL _ S _ AG _ _ Y

_ _ CS _ A _ _ OL _

_ Y _ NG _ A _ _ _

_ R _ LI BA _ _ _ _

_ _ UVI _

F _ _ _ S K _ I _

_ _ _ AGO _ _

Jellemzők	Bagolyfaj betűjele:
1.) Rovarokat zsákmányol. Népiesen halálbagolynak is nevezik.	
2.) A hazai baglyok közül a legnagyobb méretű. Nyulat vagy akár más, kisebb termetű baglyot is képes zsákmányul ejteni.	
3.) Földön fészkelő baglyunk, fején két igen apró tollpamacstot visel.	
4.) A Zemplén, Bükk és Börzsöny erdeinek nagy termetű éjjeli vadásza, csőre sárga. Fiókáit nagyon elszántan védelmezi.	
5.) Nevét nyávogásszerű hangjáról kapta. A másikkal jellegzetes, kísérteties huhogását a január-februári nászidőszakban lehet hallani.	
6.) Brehm fajleírása szerint e bagoly „ábrázata irgalmatlanul vénasszonyias”. Főként templomtornyokban, elhagyott épületek padlásain költ.	
7.) Ez a bagolyfaj is költ hazánkban, azonban télire Afrikába vonul. Fakéregre emlékeztető tollazata remekül elrejtje a fák lombkoronájában.	

10. feladat: Terepi növényismeret

11. feladat: Tanévközi levélmorfológiai gyűjteményre kapott pontok beszámítása